

Nr 71.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1920 kl. 1/2 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 5 mars 1920 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 184, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet för samma dag, föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet anvisa å extra stat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor att utgå under villkor, att förbundet visar sig hava från annat håll för ändamålet under året mottagit understöd å minst lika stort belopp.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet.

Departementschefen har för egen del, bland annat, anfört följande:

»De uppgifter, jordbrukarungdomens förbund satt sig före att söka främja, äro för hela vårt land men i första hand för dess jordbrukande befolkning och jordbruket självt av synnerligen stor betydelse. Det är ägnat att framkalla allvarliga bekymmer ur många synpunkter, att jordbruksbefolkningen icke blott relativt utan även absolut taget visar en stark tendens att minska. I viss mån torde en sådan förändring visserligen vara betingad av en naturlig utvecklingsgång, bland annat av att stadsmannanäringarna torde äga avsevärt starkare förmåga av expansion än jordbruksnäringen. Men det kan icke förbises, att den så mycket omtalade flykten från landet i stor utsträckning kan hänföras till andra, mera psykologiska orsaker, vilka ur viss synpunkt ibland be-tecknats med uttrycket »tråkigheten på landsbygden». Dessa motiv få icke underskattas. Om man vill söka förebygga, att inflyttningen från landsbygden till städerna och stadsliknande samhällen sker i raskare

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 29 häft. (Nr 71—73.) 1

tempo än förhållandena i själva verket påkalla och att städerna fyllas med en befolkning, vilken kanske icke där kan finna sin utkomst, under det att jordbruket lider av brist på arbetskraft, bör man icke underlåta att så gott sig göra låter avhjälpa den jordbrukande landsbygdens underlägsenhet i nyss antydda avseende. Man måste på sätt och vis flytta de företräden städerna i nämnda hänseenden äga — i den mån de äro sunda och förädlande — ut på landet.

Det sätt, på vilket jordbrukarungdomens förbund gripit sig an med sin uppgift, synes utvisa öppen blick för både mål och medel. Då förbundet för att främja anslutningen icke kräver någon avgift av sina aktiva medlemmar, är det givet, att behovet av penningmedel utifrån skall bliva stort. Visserligen bör det icke vara uteslutet, att förbundets lokalavdelningar kunna i någon mån bereda sig inkomster genom upptagande av en mindre avgift vid av dem anordnade föredrag, musikaliska underhållningar, idrottstävlingar m. m., men dessa inkomster torde i varje fall bliva ganska obetydliga och icke täcka omkostnaderna. I betraktande av ovan anförda, såväl sociala som jordbruksekonomiska synpunkter, anser jag därför staten böra med ett bidrag understödja föreningens verksamhet.»

Utskottet.

Såsom i statsrådsprotokollet jämväl erinrats var frågan om anslag till jordbrukarungdomens förbund redan förlidet år föremål för riksdagens behandling i anledning av en inom andra kammaren väckt motion.

I sitt över motionen avgivna utlåtande nr 29 uttalade utskottet, att det ansåg åtgärder, som vore ägnade att verka till höjande av jordbrukarungdomens andliga utveckling och till densamma bevarande vid jordbruket, värda beaktande. Att såsom motionärerna föreslagit i detta syfte då bevilja statsbidrag till nämnda sammanslutning kunde utskottet emellertid icke tillstyrka av den anledningen, att utskottet saknade närmare kännedom om förbundet ifråga och med hänsyn till den korta tid detsamma varit i verksamhet tillräcklig erfarenhet om dess arbete icke kunnat vinnas. Härtill komme, att utskottet av principiella skäl ställde sig tveksamt i fråga om beviljande av anslag till enskilda föreningar, då någon utredning från Kungl. Maj:t i ärendet icke föreläge. Utskottet hemställde därför om avslag å motionen, vilket också blev riksdagens beslut.

Utskottet kan icke undgå finna, att de betänkligheter, som på sätt ovan nämnts förra året uttalades mot beviljande av statsbidrag till ifrågavarande förening i viss mån fortfarande äga fog. Visserligen föreligger en av Kungl. Maj:t verkställd utredning i ärendet, som ger ut-

skottet möjlighet att taga någon närmare kännedom om förbundet. Å andra sidan torde den ytterligare erfarenhet om dess verksamhet, som kunnat vinnas under den korta tid, som förflutit sedan riksdagen förlidet år behandlade frågan, icke kunna tillmätas allt för stor betydelse för densammas bedömande.

Med hänsyn emellertid till det obestridligen behjärtansvärda mål, som förbundet satt sig före, och då av utredningen i ärendet synes framgå, att förbundet för uppehållande av sin verksamhet icke torde kunna påräkna några inkomster annat än genom upptagande vid av föreningen anordnade föredrag och dylikt av vissa mindre avgifter, har utskottet icke velat motsätta sig, att statsbidrag till av Kungl. Maj:t föreslaget belopp och under angivet villkor beviljas förbundet i fråga. Utskottet förutsätter härvid givetvis, att förbundet i likhet med andra statsunderstödda sammanslutningar underkastas erforderlig statlig kontroll.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet anvisa å extra stat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor att utgå under villkor, att förbundet visar sig hava från annat håll för ändamålet under året mottagit understöd å minst lika stort belopp.

Stockholm den 11 maj 1920.

• På jordbruksutskottets vägnar:

• AABY ERICSSON.

Reservation:

av herrar *Träff*, *Johanson* i Uppmälby, *Sävström*, *Ericsson* i Arboga och *Berge*, som yrkat avslag å Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Närvarande: se utlåtande nr 73.